สูตรปุ๋ยฯ พระราชทาน
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ปุ๋ยหมัก

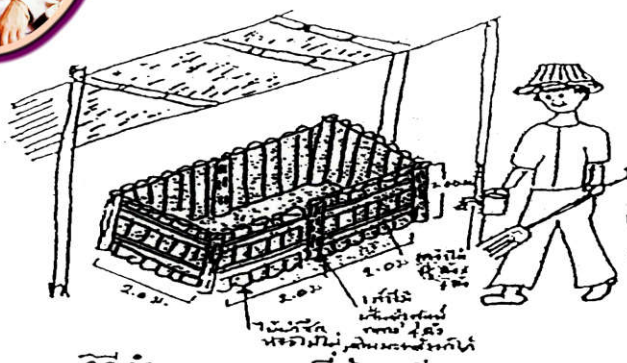

ต้นไม้ทุกชนิดต้องการอาหาร เพื่อการเจริญเติบโต ทุกท่านๆ เราต้องให้ปุ๋ยไร่ นา สวนของเรา ผลผลิตจึงจะงามดี เดี๋ยวนี้ปุ๋ยที่ซื้อตามท้องตลาดแพงเหลือเกินนี่! เรามาทำปุ๋ยหมักใช้กองดีกว่า

วิธีทำ

1. ซากพืช ได้แก่ ใบไม้ หักลมสด หญ้าแห้ง ลำต้นถั่ว ลำต้นข้าวโพด ใบและต้นมันสำปะหลัง กระถินป่น ตามที่มี สับเป็นท่อนๆสั้นๆให้เปื่อยเร็ว
2. ก. ปุ๋ยคอก คือมูลสัตว์ ขี้วัว ขี้ควาย ขี้เป็ด ขี้ไก่ ขี้กบ ขี้ค้างคาว ขี้กุ้งไก่
   ข. ปัสสาวะ คน หรือสัตว์
   ค. กากน้ำตาล, ยาคูลท์, ซากต้นถั่วชนิดต่างๆ (พืชตระกูลถั่ว)
3. ดินร่วนพอสมควร ถ้าเป็นหน้าดินยิ่งดี

การกองปุ๋ย 1. กองในหลุม ต้องขุดหลุม ขนาดกว้างราว 1 เมตร ยาว 1 เมตร ลึก 1 เมตร ระวังดินพังทลาย ถ้าในหลุม ถ้ามีการระบายน้ำได้ยิ่งดี

2. กองในคอก ปรับดินบริเวณที่จะกองปุ๋ยหมักให้แน่น ใช้ไม้ไผ่หรือไม้อื่นที่หาได้ กั้นเป็นคอก กว้าง 2 เมตร ยาว 4 เมตร สูง 1 เมตร แบ่งคอกเป็น 2 ส่วน ตรึงหนึ่งไว้ใส่ปุ๋ยหมัก อีกครึ่งหนึ่งไว้กลับกองปุ๋ย ทำหลังคาในร่ม หรือในมะพร้าว ตลุมหลังคา ถ้ามีกุ่งพลาสติก ตลุม กันฝนระปุ๋ยก็ดี

3. เอาซากพืชที่เตรียมไว้ กองเกลี่ยในคอก (หรือในหลุม) ให้เป็นชั้น เหยียบตามรอบให้แน่น ขนาดคนเหยียบแล้วไม่ยุบอีก ชั้นหนึ่งๆ สูงราว 1 คืบครึ่ง (30 ซม.) รดน้ำให้ชุ่ม แล้วเอาปุ๋ยคอกโรยทับให้ทั่วกันสูง 2 องคุลี (5 ซม.) ถ้ามีปุ๋ยเคมี (สูตร 16-20-0 หรือ 14-14-14, แอมโมเนียมซัลเฟต หรือยูเรีย) ก็โรยบางๆให้ทั่ว แล้วทับด้วยดินละเอียดหนาประมาณ 1 องคุลี ทับด้วยซากพืช แล้วรดน้ำทำเป็นชั้นๆอย่างนี้จนปุ๋ยเต็มคอก (น้ำที่รดจะผสมด้วยปัสสาวะด้วยก็ได้)

ข้อควรระวัง 1. อย่าให้มีน้ำขัง การรดน้ำมากไป จะทำให้ระบายอากาศไม่ดี

2. ปุ๋ยกองใหญ่ไป จะเกิดความร้อนสูง ปุ๋ยจะเสีย ถ้าในกองปุ๋ยมีความร้อนสูงไป ให้เติมน้ำลงไปบ้าง

3. ปุ๋ยกองเล็กไป จะสลายตัวช้า

4 อย่าใช้ปุ๋ยเคมีพร้อมกับใส่ปูนขาว จะทำให้ธาตุไนโตรเจนสลายตัว

การกลับปุ๋ย ทุก 30 วัน ควรกลับกองปุ๋ย โดยเอาชั้นบนสุดของกองนำไปเกลี่ยไปอีกส่วนของคอกเป็นชั้นล่างสุด แล้วเอาชั้นล่างเกลี่ยทับแล้วรดน้ำ ควรกลับปุ๋ย (ทุก 30 วัน) จนกว่าซากพืชจะเปื่อยยุ่ยหมดทั้งกอง ใช้เวลา 3-4 เดือน เมื่อปุ๋ยใช้ได้ สังเกตจากความร้อนในกองจะใกล้เคียงกับความร้อนของอากาศ ปุ๋ยหมักจะมีสีน้ำตาลแก่ เอาตะแกรงร่อนปุ๋ยหมักเก็บไว้

การใช้และประโยชน์ ประยุกต์การใช้ปุ๋ยเคมีได้ครึ่งหนึ่ง ทำให้ดินร่วน ซุยสมบูรณ์ เพิ่มธาตุไนโตรเจน ไม่เป็นอันตราย รักษาความชุ่มชื้นของดิน

หมายเหตุ ถ้าที่เป็นดินทรายใช้อัฐกรุในหลุม จะทำให้ได้ผลดีขึ้น.

เผยแพร่โดย : ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มฯ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 กรมพัฒนาที่ดิน
โทร. ๐๓๖-๒๒๖๗๔๔, E-mail : rnn_nc@ldd.go.th